

Indsatstaktiske retningslinjer

og

samarbejdsprincipper

ved

CBRNE-terrorhændelser

RIGSPOLITIET

November 2009

Indsatstaktiske retningslinjer

og

samarbejdsprincipper

ved

CBRNE-terrorhændelser

RIGSPOLITIET

November 2009

Indsatstaktiske retningslinjer og samarbejdsprincipper ved CBRNE-terrorhændelser

Udgivet af:

Rigspolitiet
Nationalt Operations- og Beredskabscenter
Anker Heegaards Gade 5
1780 København V
Telefon: 4515 3315
Fax: 4515 0005
Email: fogb.afd-nobc@politi.dk
Web: www.politi.dk

Oplag: 2.000 (november 2009)
Tryk: Rigspolitiets trykkeri
ISBN 978-87-993488-1-7

Citat og eftertryk er tilladt med kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	3
2. Arbejdsgruppens sammensætning	3
3. Formål og baggrund for retningslinjerne	4
4. Mistanke og erkendelse	5
5. Politi	6
5.1 Vagtchefen	6
5.2 Politikredsens CBRNE-rådgivere.....	7
5.3 Indsatsleder politi.....	7
5.4 Politiets Efterretningstjeneste	8
5.5 Efterforskning	8
5.5.1 Leder Efterforskning	8
5.5.2 Kriminalteknisk Center.....	9
5.5.3 Nationalt Efterforskningscenter, Rejseholdet.....	9
6. Redningsberedskab	9
6.1 Det kommunale redningsberedskab	9
6.2 Det statslige regionale redningsberedskab.....	9
7. Regionernes præhospitale indsats	10
7.1 Ambulancetjenesten	10
7.2 Akutmedicinsk Koordinationscenter.....	11
7.3 Koordinerende læge (KOOL).....	11
7.4 Akuthospitalernes modtagefunktioner	12
8. Sundhedsstyrelsen, Embedslægevagten.....	12
9. Beredskabsstyrelsen, Kemisk Beredskab.....	13
10. Statens Serum Institut, Center for Biosikring og -Beredskab	14
11. Sundhedsstyrelsen, Radiologisk Ekspertberedskab	15
12. Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab	16
13. Forsvarets Ammunitionsrydningstjeneste	16
14. Kommunikation	17
15. Afslutning	18
Bilag A: Skabelon for Actioncard POLITI / Vagtchef	19
Bilag B: Skabelon for Actioncard ISL-PO	20
Bilag C 1: Skabelon for Actioncard POLITI / 1. vogn (B-terror)	21
Bilag C 2: Skabelon for Actioncard POLITI / 1. vogn (CRNE-terror).....	22
Bilag D: Skabelon for Actioncard Redningsberedskab / Vagtcentral	23
Bilag E: Skabelon for Actioncard ISL-RB	24
Bilag F: Skabelon for Actioncard Redningsberedskab / Holdleder	25
Bilag G: Skabelon for Actioncard Støttepunktsberedskab	26
Bilag H: Skabelon for Actioncard Statsligt regionalt redningsberedskab /Vagthavende ..	27
Bilag I: Skabelon for Actioncard Koordinerende læge / KOOL.....	28
Bilag J: Skabelon for Actioncard Akutmedicinsk Koordinationscenter / AMK	29
Bilag 1: "Beslutningstræ"	30
Bilag 2: Ordliste og forkortelser.....	31

1. Indledning

"Indsatstaktiske retningslinjer og samarbejdsprincipper ved CBRNE-terrorhændelser" er en samlet publikation for indsatsmyndigheder og ekspertberedskaber.

Disse retningslinjer erstatter Indsatstaktisk vejledning og samarbejdsprincipper ved kemiske, biologiske og radiologiske terrorhændelser, udgivet af Rigspolitiet i 2003 og Vejledning for indsats ved terrorangreb med biologiske (B) eller kemiske (C) stoffer, udgivet af Sundhedsstyrelsen og Beredskabsstyrelsen i 2002.

Retningslinjerne er udarbejdet af en arbejdsgruppe med deltagelse af relevante beredskabsaktører og er udvidet i forhold til de tidligere vejledninger, idet eksplosive (E) og nukleare (N) hændelser nu også er omfattet.

I tilfælde af en hændelse med uheld eller fare for uheld i et nukleart anlæg i udlandet, som kan tænkes at få konsekvenser for Danmark eller danske interesser, vil hændelsen blive håndteret efter retningslinjerne i Beredskabsstyrelsens plan for det nukleare beredskab. Denne plan omfatter også hændelser på nukleare anlæg som følge af tilsigtede handlinger.

I retningslinjerne er indsatsen i indsatsområdet det taktiske niveau.

Det bemærkes, at et CBRNE-skadested ved terrorhændelser betragtes som et gerningssted.

2. Arbejdsgruppens sammensætning

Erik Johansen	Rigspolitiet, Politiafdelingen (formand)
Henrik Mai	Rigspolitiet, Politiafdelingen
Jack Pedersen	Rigspolitiet, Politiafdelingen
Frank Liechti	Rigspolitiet, Politiafdelingen
Per Firing Jensen	Rigspolitiet, Politiafdelingen
Søren Jepsen	Rigspolitiet, Kriminalteknisk Center
Jens Peter Ladefoged	Rigspolitiet, Politiskolen
Bjarne B. Knudsen	Rigspolitiet, Politiskolen
Carsten Holmfred	Politiets Efterretningstjeneste
Poul Tradsborg	Nordjyllands Politi
Henrik Hyldig Nielsen	Nordjyllands Politi
Flemming Peschardt	Midt- og Vestjyllands Politi
Steen Risbjerg Madsen	Syd- og Sønderjyllands Politi
Boye Rasmussen	Midt- og Vestsjællands Politi
Hans Henrik Gosvig	Nordsjællands Politi
Steffen Østergaard	Københavns Politi
Carsten Graff	Københavns Politi
Keld L. Christensen	Bornholms Politi
Claus Peter Munk	Beredskabsstyrelsen, Nationalt Beredskab
Mads Skak Jensen	Beredskabsstyrelsen, Kemisk Beredskab
Jeppe Vöge Jensen	Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab
Bjarne Surel	Forsvaret, Forsvarskommandoen
Kim Henriksen	Forsvaret, Forsvarskommandoen
Mick Steenkjær	Forsvaret, Ammunitionsrydningscenter Jylland
Jens Block	Forsvaret, Ammunitionsrydningscenter Sjælland
Sidse-Marie Toubroe	Sundhedsstyrelsen, Sundhedsplanlægning
Annlize Troest	Sundhedsstyrelsen, Sundhedsplanlægning

Mette Øhlenschlæger	Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Strålebeskyttelse
Kaare Ulbak	Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Strålebeskyttelse
John-Erik Stig Hansen	Statens Serum Institut, Center for Biosikring og -Beredskab
Jesper Florin	Statens Serum Institut, Center for Biosikring og -Beredskab
Niels Ole Blirup	Kommunernes Landsforening, Kommunalt Redningsberedskab
Steen Barnung	Danske Regioner, Region Hovedstaden
Sven Trautner	Danske Regioner

3. Formål og baggrund for retningslinjerne

Sundhedsstyrelsen og Beredskabsstyrelsen udgav i 2002 Vejledning for indsats ved terrorangreb med biologiske (B) eller kemiske (C) stoffer. Som opfølgning hertil udgav Rigspolitiet i 2003 Indsatstaktisk vejledning og samarbejdsprincipper ved kemiske, biologiske og radiologiske terrorhændelser, hvor retningslinjer for den taktiske indsats ved terrorhændelser er beskrevet. Efterfølgende er der indhentet en række erfaringer og ny viden på CBRNE-området, hvilket har givet anledning til at vurdere behovet for en revision af de eksisterende vejledninger. I forbindelse med revisionen er det besluttet at samle de to vejledninger til én samlet vejledning.

Beredskabsstyrelsen udgav i 2009 Retningslinjer for indsatsledelse (REFIL), hvor bilag 8 beskriver forhold ved terrorhandlinger. CBRNE-retningslinjerne er et supplement til REFIL og følger de generelle retningslinjer for indsatsledelse som angivet i REFIL, men beskriver desuden de særlige forhold for indsatser ved formodede eller erkendte terrorhændelser.

CBRNE-retningslinjerne skal bidrage til, at eventuelle tvivlsspørgsmål i relation til den praktiske håndtering af en CBRNE-terrorhændelse eller mistanke herom behandles optimalt inden for de kompetente beredskabsaktørers ansvarsområde, og til at samarbejdet mellem aktørerne fungerer optimalt i forbindelse med løsningen af den taktiske indsats. Ligeledes beskrives procedurer og aftaler for hver enkelt myndigheds opgaver og ansvar i sammenhæng med de øvrige samarbejdspartnere.

Det er i den forbindelse vigtigt, at retningslinjer for samarbejde og varetagelse af ledelsesmæssige og ekspertfunktioner, således som det er beskrevet i REFIL og CBRNE-retningslinjerne, respekteres af alle aktører i et indsatsområde.

Retningslinjerne skal endvidere udgøre planlægningsgrundlaget for lokale og regionale retningslinjer på området. Udarbejdelse af lokale eller regionale retningslinjer skal tilpasses lokale forhold, herunder personel og materiel samt demografiske og geografiske forhold.

I samarbejdet indgår hver enkelt myndighed med egen kompetence i overensstemmelse med princippet om sektoransvaret. Økonomiske forpligtelser påhviler således de enkelte kompetente myndigheder inden for eget myndighedsområde.

Retningslinjerne er udarbejdet på baggrund af kendte og anvendte indsatsprincipper for CBRNE-området og forudsættes løbende revideret i et samarbejde mellem de relevante beredskabsaktører.

Som bilag til retningslinjerne er der udarbejdet skabeloner til actioncards til brug for henholdsvis politiets, redningsberedskabets og sundhedsvæsenets indsats i forbindelse med en CBRNE-terrorhændelse eller mistanke herom.

Retningslinjerne har følgende baggrundsmateriale:

- Retningslinjer for indsatsledelse (REFIL), Beredskabsstyrelsen 2009
- Vejledning for indsats ved akutte uheld med farlige stoffer, Beredskabsstyrelsen 2009
- Håndbog om Sundhedsberedskabet, Sundhedsstyrelsen 2007
- Informationspjece Atomberedskab, Beredskabsstyrelsen 2002
- Håndtering af uheld med radioaktive stoffer, Beredskabsstyrelsen, Statens Institut for Strålehygiejne, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer i Danmark og Rigspolitiet, 2001.

Retningslinjerne vil endvidere med de fornødne tilpasninger kunne anvendes i forbindelse med CBRNE-hændelser, der ikke er terrorrelaterede.

4. Mistanke og erkendelse

Ved modtagelse af en anmeldelse skal politiets vagtchef vurdere, om der foreligger en konkret fare eller trussel. Vurderingen foretages på baggrund af de samlede tilgængelige informationer, herunder oplysninger fra Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Ved hændelser, hvor der indgår anmeldelser om eksplosioner, eller ved andre hændelser, hvor årsagen ikke kan udelukkes at være terror, skal ikke kun ledere og personale på alarm- og vagtcentralen, men også ISL-PO og ISL-RB overveje, om det kan være terror, og om skadestedet kan være et sandsynligt terrormål. Kan en terrorhændelse ikke straks udelukkes, skal der hurtigst muligt indhentes informationer og viden, der kan be- eller afkræfte mistanken.

En hurtig erkendelse af en mulig terrorhændelse er afgørende for en effektiv og korrekt iværksættelse af redningsindsatsen og den parallelt forløbende efterforskning. I vurderings- og beslutningsfasen skal der tages højde for risikoen for flere samtidige hændelser og muligheden for tandemangreb.

Det er vagtchefen i politikredsen, der i mistankefasen leder og koordinerer indsatsen, og som på baggrund af mistanken iværksætter de relevante dispositioner. Vagtchefen skal derfor hurtigst muligt modtage alle relevante informationer vedrørende hændelsen fra det indsatte personale, patruljevogne, udrykningsleder, anmeldere mv., så der kan etableres et overblik over situationen.

Såfremt de foreløbigt indsamlede informationer bestyrker mistanken om en konkret farlig situation, skal de relevante beredskabsaktører indsættes til løsning af opgaven. Hvis der afsendes operative styrker, skal der ske forvarsel af Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK), akutlæger og ambulancetjenesten, medmindre disse allerede er aktiveret.

Ved mistanke om CBRNE-relaterede terrorhændelser skal det relevante ekspertberedskab, henholdsvis Beredskabsstyrelsen, Kemisk Beredskab (KEMI), Statens Serum Instituts Center for Biosikring og -Beredskab (CBB), Statens Institut for Strålebeskyttelse (SIS) eller Forsvarets Ammunitionsrydningstjeneste (ARTJ) alarmeres hurtigst muligt. Ekspertberedskaberne udveksler relevante informationer, som kan underbygge eller afkræfte mistanke om og erkendelse af CBRNE-relaterede hændelser før, under og efter en indsats. I denne proces inddrages alle beredskabets øvrige aktører, herunder også PET.

Beslutningstræ for kontakt til CBRNE ekspertberedskaberne, som er medtaget som bilag 1 til denne vejledning, angiver proceduren for kontakt til ekspertberedskaberne. Ved hændelser, hvor det anvendte skadeforvoldende middel er identificeret, aktiveres det relevante ekspertberedskab umiddelbart. Ved hændelser med ukendte skadeforvoldende midler kontaktes ekspertberedskaberne i overensstemmelse med prioriteringen. Personer, som er blevet eksponeret for kemiske stoffer, vil meget hurtigt udvikle sygdomssymptomer, og i dette tilfælde skal redningsberedskabet aktiveres, og sundhedsberedskabet og KEMI skal kontaktes. Ved mistanke om eller erkendt brug af sprængstof skal ARTJ kontaktes. Personer, som er blevet eksponeret for biologiske eller radiologiske midler, vil ikke umiddelbart udvise sygdomssymptomer, og ved mistanke om radioaktivitet skal SIS kontaktes, mens CBB kontaktes ved øvrige terrorrelaterede fund.

I særlige tilfælde kan det være nødvendigt at konsultere ekspertberedskaberne, inden der træffes beslutning om aktivering af beredskabskomponenter. Ved mistanke om en B-terrorhændelse skal CBB således altid gennemføre en teknisk trusselsvurdering, inden aktiveringen besluttet. I tilfælde af fejlagtige henvendelser om terrorrelaterede hændelser og fund har ekspertberedskaberne en gensidig forpligtigelse til hurtigst muligt at visitere til rette ekspertberedskab.

For at tilvejebringe det mest præcise beslutningsgrundlag er det afgørende, at der ved kontakt til ekspertberedskaberne er fremskaffet så mange fakta om hændelsen som muligt. Dette inkluderer eksempelvis beskrivelse af lokalitet, antal eksponerede og muligt syge personer samt hændelsesbeskrivelse, herunder fysisk-kemiske kendetegn for det skadeforvoldende middel (tilstandsform, farve, lugt, mængde og udseende).

5. Politi

5.1 Vagtchefen

Ved alle anmeldelser om ulykker/uheld skal politiet reagere som beskrevet i "Retningslinjer for Indsatsledning" (REFIL). En anmeldelse om CBRNE-terrorhændelse vil indgå enten til alarmcentralen eller politiet.

Indgår anmeldelsen til alarmcentralen, skal der optages anmeldelse, og såfremt der er mistanke om en C, R, N og/eller E-terrorhændelse, skal de relevante beredskabsaktører aktiveres i henhold til gældende alarmeringsplaner. Er der derimod mistanke om en B-terrorhændelse, skal anmelderen viderestilles til vagtchefen i rette politikreds.

Indgår anmeldelsen til politiet, skal der ligeledes optages anmeldelse, og politiet skal herunder foretage overvejelser om troværdighed og farlighed, som anført i Bilag A, Skabelon for Actioncard POLITI/Vagtchef. Muligheden for, at hændelsen kan være terrorrelateret, bør til stadighed indgå i overvejelserne om forløbet.

Ved mistanke om en C, R, N og/eller E-terrorhændelse skal de relevante beredskabsaktører aktiveres i henhold til gældende alarmeringsplaner. Ved mistanke om en B-terrorhændelse skal Center for Biosikring og -Beredskab (CBB) altid gennemføre en teknisk trusselsvurdering, inden beredskabsaktørerne aktiveres.

Såfremt det vurderes, at hændelsen udgør en konkret farlig situation, foretages alarmering og Politiets Efterretningstjeneste (PET) kontaktes for at indhente bidrag til beslutningsgrundlaget.

Drejer mistanken sig om en C, R, N og/eller E-terrorhændelse, skal politiet aktivere relevante beredskabsaktører i henhold til gældende alarmeringsplaner samt kontakte relevant

ekspertberedskab. Vagtchefen sender 1. patruljevogn og ISL-PO til stedet med forholdsordre om at observere, vurdere og hurtigst muligt give situationsmelding til vagtcentralen, hvorefter der foretages afspærring med videre i indsatsområdet.

Drejer mistanken sig om en B-terrorhændelse, skal vagtchefen altid indledningsvis kontakte CBB, som skal foretage en teknisk trusselvurdering, og aktivering af øvrige beredskabsaktører afventer. Træffes der beslutning om indsættelse af udredningshold, vil politiet alarmere de øvrige beredskabsaktører.

Vurderes det, at anmeldelsen savner grundlag eller at hændelsen ikke indebærer fare for personer, foretages almindelig sagsbehandling og eventuel iværksættelse af indsats til håndtering af hændelsen efter de almindelige principper fra REFIL.

5.2 Politikredsens CBRNE-rådgivere

I hver politikreds er der udpeget to polititjenestemænd, der fungerer som CBRNE-rådgivere for politikredsens stab og for den lokale beredskabsstab.

Rådgiverne har blandt andet følgende opgaver på CBRNE-området:

- At vejlede, rådgive og informere politidirektøren, politikredsens stab og den lokale beredskabsstab
- At indgå i politikredsens stab / den lokale beredskabsstab efter omstændighederne
- At virke som kontaktperson og forbindelsesofficer til øvrige myndigheder og politikredse
- At opbygge og vedligeholde et kontaktnet til andre myndigheder og samarbejdspartnere
- At deltage i opgaver vedrørende planlægning og uddannelse
- At holde sig løbende orienteret om hændelser og nye tiltag
- At deltage i relevant vedligeholdende uddannelse

Rådgiverne kan få støtte fra Rigspolitiets afdelinger, herunder Nationalt Operations- og Beredskabscenter, hvor der ligeledes er kontaktpersoner, der kan vejlede inden for CBRNE-området.

Rådgiverne kan efter anmodning yde assistance til andre politikredse i forbindelse med indsatser, hvor ressourcerne i den anmodende politikreds ikke er tilstrækkelige.

5.3 Indsatsleder politi

Ved en terrorhændelse har ISL-PO opgaver, som skal overvejes og prioriteres anderledes end ved andre store ulykker. Ved løsningen anvender ISL-PO politiets taktiske plansæt, der indeholder actioncards for alle politiets leder- og nøglefunktioner i indsatsområdet.

ISL-PO skal fra starten fokusere på ledelse og organisering af indsatsområdet samt i prioritering af ressourcer og opgaveløsning. Ressourcerne vil være begrænsede, og ISL-PO skal prioritere opgaverne i den indledende fase.

ISL-PO skal i samarbejde med den øvrige indsatsledelse oprette en forenklet ledelsesstruktur med kortest mulige kommunikationsveje. Det skal sikres, at der er etableret et midlertidigt eller endeligt opmarchområde.

Af hensyn til blandt andet indsatspersonalets sikkerhed iværksættes efterforskning snarest muligt, dels for at pågribe mulige gerningsmænd og dels for at sikre eventuelle farevoldende effekter, der fortsat måtte være i indsatsområdet. Der skal endvidere foretages af-søgning med sprængstofhunde eller som minimum sikkerhedsransagning, inden funktioner som KST, behandlingsplads, opsamlingssted mv. bliver oprettet. ISL-PO skal sikre, at indsatsledelsen løbende foretager risikovurdering vedrørende mulige sekundære terrorhændelser, der kan være planlagt og forberedt med forsæt til at skade indsatspersonalet.

Der skal iværksættes dokumentation (gerningsstedslog) i forhold til gerningsstedet og personer samt etableres visitation og adgangskontrol på behandlingsplads og opsamlingssteder.

5.4 Politiets Efterretningstjeneste

Vagtchefen skal kontakte PET med henblik på at tilvejebringe aktuelle og relevante bidrag til beslutningsgrundlaget, herunder særligt vedrørende trusselsvurderingen. PET og vagtchefen kan aftale, at den videre kontakt kan foregå via politikredsens CBRNE-rådgivere.

Efter en nærmere vurdering af den efterretningsmæssige situation vil PET underrette vagtchefen om det aktuelle efterretningsmæssige billede.

I forbindelse med en aktuel hændelse vil PET holde vagtchefen løbende underrettet om ændringer i det efterretningsmæssige billede i relation til CBRNE-terror.

Efter aftale med vagtchefen kan ekspertberedskaberne under indsatsen kontakte PET direkte vedrørende særlige forespørgsler, og PET kan ligeledes tage direkte kontakt til relevante myndigheder, herunder ekspertberedskaberne, med supplerende oplysninger.

5.5 Efterforskning

5.5.1 Leder Efterforskning

Leder Efterforskning tilgår indsatsområdet som assistance for ISL-PO og indsatsledelsen. I indsatsområdet oprettes en gerningsstedsafspærring med henblik på at sikre spor og beviser i efterforskningen, og Leder Efterforskning gennemfører og udvider efterforskningen i forskellige faser i takt med den successive indsættelse af personale fra efterforsknings- og dokumentationsgrupper, KTC og CBRNE-ekspertberedskaberne samt eventuelle andre interne og eksterne kompetencer og ressourcer.

I samarbejde med ISL-PO og indsatsledelsen opretter Leder Efterforskning et teknisk/taktisk koordinationsstade, hvorfra koordineringen af efterforskningen på gerningsstedet foretages. Leder Efterforskning vil endvidere oprette håndteringspladser og sluse med tilhørende logfunktion ved adgangs-/redningsvej.

På skadestedet vil personale fra KTC sammen med øvrige efterforskere indledningsvis foretage udfindelse, registrering og sikring af lig og ligdele, og efterfølgende foretage sporsikring og identifikation af de døde.

Efterforskningspersonalet vil foretage forhøringer i indsatsområdet med henblik på at udfinde vidner, hvis forklaringer kan bidrage til opklaringsarbejdet.

5.5.2 Kriminalteknisk Center

Ved en CBRNE-terrorhændelse skal Rigspolitiet, Politiafdelingen, Kriminalteknisk Center (KTC), kontaktes med henblik på rådgivning og eventuel assistance vedrørende opgavens håndtering særligt i relation til sporsikring. KTC fungerer som bindeled mellem politikredsens efterforskere og de tilkaldte ressourcepersoner med hensyn til sporsikring fra gerningsstedet.

5.5.3 Nationalt Efterforskningscenter, Rejseholdet

Ved en CBRNE-terrorhændelse kan Rejseholdet via Kommunikationscentret rekvireres til assistance vedrørende konkret efterforskning samt dødsformodningsefterforskning.

6. Redningsberedskab

6.1 Det kommunale redningsberedskab

Ved formodede eller erkendte CBRNE-terrorhændelser sammensættes udrykningen efter en lokalt udarbejdet alarmeringsplan eller instruks. Der skal lægges særlig vægt på beskyttelsesudstyr og udstyr til rensning/dekontaminering, ligesom den lokale alarmeringsplan/instruks bør indeholde en beskrivelse af samarbejdet med andre myndigheder.

Alarmering: Redningsberedskabet alarmeres efter en konkret vurdering fra vagtchefen i den lokale politikreds og/eller fra alarmcentralen. Alarmcentralen eller politikredsen beslutter kontaktpunkt for indsatslederne, fastlægger opmarchområde for øvrige styrker, angiver kørevej og oplyser eventuelle restriktioner i anvendelse af radioudstyr og udrykningshorn. Den anviste kørevej til kontaktpunktet og/eller opmarchområdet skal nøje følges, således at alarmerede styrker ikke risikerer at komme indenfor fareområdet.

Ankomst til indsatsområdet: Ved ankomst til kontaktpunktet søger ISL-RB, ISL-PO (eventuelt 1. patrulje på stedet) samt den koordinerende læge (KOOL) hurtigst muligt kontakt med henblik på organisering af indsatsområdet. Den første vurdering af omfanget af udbredelsen drøftes, ligesom spørgsmål om varsling, evakuering, redning med videre afdekkes som forberedelse til førsteindsatsen, herunder tilkald af yderligere ressourcer.

Indsats: Redningsberedskabets indsats foregår ledelsesmæssigt som ved en konventionel indsats, således at ISL-RB leder den tekniske indsats på skadestedet.

ISL-PO og ISL-RB fastsætter i samarbejde den nødvendige sikkerhedsafstand, indre og ydre afspærring, opmarchområde, opsamlingssted, rense- og dekontamineringspunkt, og i samarbejde med KOOL fastsættes tillige placeringen af behandlingspladsen. Indsatsledelsen fastlægger behovet for tilkald af eksperter og specialenheder, som kan løse særlige opgaver i forbindelse med indsatsen.

Indsatsen koncentrerer sig indledningsvis om redning af mennesker og dyr samt på at forhindre yderligere forurening eller skade ved eventuel spredning/udbredelse af et fareforvoldende middel.

6.2 Det statslige regionale redningsberedskab

Det statslige regionale redningsberedskab udgøres af Beredskabsstyrelsens beredskabscentre.

Via alarmcentralen eller politiet kan beredskabscentrene rekvireres af alle myndigheder og organisationer, der har ansvar for beredskab og indsats ved ulykker, katastrofer og terrorhændelser.

Ved formodede eller erkendte CBRNE-terrorhændelser kan beredskabscentrene assistere med kemikaliedykkere, etablering af dekontaminerings- og rens punkter samt med kontrol- og overvågesporing, for eksempel i forbindelse med hændelser, hvor der er et stort antal eksponerede tilskadekomne.

Ved formodet eller erkendt anvendelse af aktive B-stoffer vil Beredskabsstyrelsen assistere Center for Biosikring og -Beredskab (CBB) med dekontaminering af B-udredningshold.

Ligeledes kan beredskabscentrene støtte Ammunitionsrydningstjenesten (ARTJ) med dekontaminering, rensning, genforsyning af luft og kommunikation.

Beredskabscentrene kan herudover blandt andet stille følgende til rådighed:

- CBRN-køretøjer, med udstyr til opsamling og inddæmning af store spild
- CBRN-påhængsvogne til rensning af et stort antal eksponerede personer
- Kommunikationsvogne med radio, fax og telefoner
- Ledelses- og kommunikationsmodul (LKM) med stabsrum og kommunikationsrum, samt mulighed for alle typer kommunikation indenfor og udenfor indsatsområdet

Alarmering: Rekvirenten angiver karakteren af hændelsen, således at vagthavende ved beredskabscentret kan sammensætte udrykningen mest hensigtsmæssigt. Alternativt kan rekvirenten henvise til en i forvejen aftalt beredskabs- eller mødeplan eller fremsætte specifikke ønsker om specialmateriel. Rekvirenten angiver kørevej samt eventuelt kontaktpunkt og opmarchområde, således at færdsel gennem fareområdet undgås.

Ankomst til indsatsområdet: Ved ankomst melder 1. vagthavende sig ved kommandostedet (KST) eller ved indsatsledelsen. Al indsats indenfor indre afspærring sker under ledelse af ISL-RB.

7. Regionernes præhospitale indsats

Sundhedsvæsenet i hver region har ansvaret for behandling af syge og tilskadekomne.

Via det døgnbemandede Akutmedicinsk Koordinationscenter (AMK) foretages alarmering af sundhedsvæsenets beredskab i regionen i tilfælde af:

- Melding om syge og tilskadekomne ved CBRNE-hændelser
- Begrundet risiko for et forestående sygdomsudbrud foranlediget af CBRNE-hændelse
- Begrundet risiko for, at CBRNE-eksponerede personer selv henvender sig til hospitaler

I forbindelse med afsendelse af operative styrker skal politiet foretage alarmering af regionens AMK. Ved alarmering oplyses om hændelsens art og afgives et skøn over antallet af tilskadekomne, syge og truede med henblik på aktivering af beredskabsplanen for Sundhedsvæsenet.

7.1 Ambulancetjenesten

Vagtcentralen modtager alarmen fra 112 med oplysninger om kørevej, kontaktpunkt og andre særlige forhold.

Disse oplysninger videregives af vagtcentralen til de afsendte enheder fra sundhedsvæsenet (ambulancer, akutlægebiler mv.).

Ambulancelederfunktionen oprettes og fungerer efter sædvanlige principper.

Ambulancemandskabet indsættes normalt kun udenfor fareområdet, og råder over personligt smittebeskyttelsesudstyr, der dog ikke beskytter mod eksempelvis kemikalieforurening. Ambulancetjenesten tager derfor udgangspunkt i, at personer, der kommer fra selve skadestedet, er rensset af redningsberedskabet, hvorfor der ikke vil være behov for særlige beskyttelsesforanstaltninger for ambulancemandskabet.

7.2 Akutmedicinsk Koordinationscenter

AMK leder sundhedsvæsenets indsats på regionsniveau ved større hændelser. AMK er kontaktpunkt til hele sundhedsvæsenet for myndigheder og andre vedrørende den aktuelle hændelse. AMK bemannes med en erfaren læge, der sædvanligvis vil have katastrofemedicinsk uddannelse, men ikke specialviden på CBRNE-området. AMK-lægerne støtter sig derfor på et medicinsk stabsapparat og har adgang til rådgivning fra blandt andet mikrobiologer, infektionsmedicinere og embedslæge.

AMK varetager opgaverne med alarmering af det nødvendige antal hospitaler, fastlæggelse af retningslinjer af niveau for triage og for fordeling af syge og truede. AMK skal endvidere vurdere hospitalernes modtagekapacitet, sammenholdt med tilstrømningen af patienter, og skal vurdere behovet for medicinsk assistance fra naboregioner. AMK skal etablere kontakt til embedslægeinstitutionen, underrette om hændelsen, aftale det videre kontakforløb samt indberette om symptomer hos indbragte og personer, der selv henvender sig. AMK skal endvidere vurdere eventuel videregivelse af disse oplysninger til andre berettigede.

7.3 Koordinerende læge (KOOL)

AMK alarmeres fra alarmcentralen eller via politiets vagtcentral ifølge lokal disponeringsvejledning. AMK udsender KOOL, der fungerer som AMK's fremskudte repræsentant på stedet og i koordination med den øvrige indsatsledelse skal rådgive om og lede sundhedsberedskabets indsats på skadestedet.

KOOL varetager i samarbejde med den øvrige indsatsledelse opgaverne med kontakt til embedslæge, ambulanceleder, samt til læger og sygeplejersker, der normalt kun indsættes uden for fareområdet. I indsatsområdet vurderer KOOL kapacitet til behandling og transport på baggrund af oplysninger om skønnet antal og placering af truede og tilskadedkomne og yder støtte til aktørerne med rådgivning, vejledning og orientering om konstaterede symptomer, behandling og antidoter (modgifte) mv.

AMK aktiverer akutlæger, udrykningslæger og udrykningshold, der medbringer lægemidler i begrænset omfang. Ved ankomsten til indsatsområdet søges kontakt til KOOL med henblik på behandlingsindsats på skadestedet.

I helt ekstraordinære situationer kan sundhedsfaglige personer efter anmodning fra indsatsledelsen og efter accept fra KOOL indsættes i fareområdet, såfremt det skønnes forsvarligt på baggrund af en konkret sikkerhedsvurdering fra ISL-RB. Det er en forudsætning, at der er adgang til beskyttelsesudstyr, og at personalet har erfaring i brugen af dette. Endvidere er det en forudsætning, at der vil blive foretaget rensning/dekontaminering af

personale ved udtrækning fra fareområdet indenfor sikkerhedsafstanden, og at indsættelsen sker under ledsagelse af redningspersonel.

7.4 Akuthospitalernes modtagefunktioner

Den lokale hospitalsindsats sker gennem aktivering af hospitalets beredskabsplan og ledes af en i forvejen udpeget læge (beredskabsleder). AMK koordinerer indsatsen mellem de enkelte hospitaler.

Hospitalerne råder over begrænsede mængder antidoter, antitoxin, antibiotika og rensefaciliteter, og disse er beregnet for personer, der selv henvender sig. Den lokale planlægning vil være afgørende for, hvor rensning og indlæggelse under isolation af disse personer kan foretages.

8. Sundhedsstyrelsen, Embedslægevagten

Sundhedsstyrelsens vagtberedskab omfatter et landsdækkende døgnberedskab. Vagten dækkes af embedslæger med særlig viden om beredskab, smitsomme sygdomme og miljømedicin. Embedslægen kan ved CBRNE-terrorhændelser rådgive indsatsledelsen om forhold for eksponerede men (endnu) ikke syge personer i og omkring skadestedet.

Embedslægen samarbejder i indsatsområdet med indsatsledelsen. Embedslægen sikrer sig kontakt til Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK), eventuelt via Koordinerende læge (KOOL). Ved CBRNE-terrorhændelser informerer embedslægen registrerede personer og indsatspersonale om sygdomsforebyggelse og sygdomstegn.

Alarmering: I almindelig åbningstid kontaktes den lokale regionale embedslægeinstitution. Uden for almindelig åbningstid kan embedslægevagten kontaktes. Der findes to vagter, en vest for og en øst for Storebælt. Embedslægen skal være til rådighed for telefoniske henvendelser og giver møde med en passende responstid.

Såfremt indsatsledelsen ønsker embedslægens tilstedeværelse i indsatsområdet ved en CBRNE-terrorhændelse, kontakter politiet den vagthavende embedslæge, og politiet oplyser kontaktpunkt og kørevej.

Ankomst til indsatsområdet: Embedslægen kører ad anvist kørevej frem til indsatsområdet/kontaktpunktet. Embedslægen kontakter her indsatsledelsen for at sikre sig nødvendig information om hændelsen og situationsforløbet og indhenter oplysninger om personer, der er muligt eksponerede eller eventuelt har forladt skadestedet uden registrering.

Embedslægen råder ikke over personligt beskyttelsesudstyr og indsættes derfor ikke i fareområdet.

Indsats: I indsatsområdet samarbejder embedslægen med KOOL og den øvrige indsatsledelse, og embedslægen sikrer sig kontakt til regionens AMK.

På grundlag af de foreliggende oplysninger vil embedslægen vurdere, hvilke personer der muligt kan være forurenede og/eller eksponerede via indånding. Embedslægen rådgiver herefter indsatsledelsen om de foranstaltninger, der konkret skal iværksættes, herunder eventuelt rensning. Det primære formål med rensning er at forhindre spredning/yderligere giftvirkning.

Embedslægen skal sikre sig en kopi af politiets registrering af personer på skadestedet/gerningsstedet med oplysninger om navn, personnummer, adresse, telefonnummer og kontaktmulighed de følgende 48 timer samt for udlændinges vedkommende også oplysninger om nationalitet og pasnummer.

Personer, der kan være eksponerede, eller som blot har været til stede på skadestedet, vil fra embedslægen få information om forebyggelse og mulige sygdomstegn samt om kontaktmulighed i tilfælde af konstaterede sygdomstegn. Embedslægen informerer desuden eksponerede personer om tidshorisont for prøvesvar og træffer nærmere aftale om kontaktmulighed. Som hovedregel kan de registrerede personer efterfølgende forlade stedet.

Ved B-terrorhændelser skal embedslægen sikre, at relevante foranstaltninger i forbindelse med smitteovervågning, kontaktopsporing, forebyggelse samt konkret sundhedsfaglig information til de berørte bliver iværksat.

Hvis der er i øvrigt er mistanke om eller konkret påvises en alment farlig sygdom, kan Epidemilovens karantænebestemmelser tages i anvendelse over for såvel danskere som udlændinge, der opholder sig i Danmark.

9. Beredskabsstyrelsen, Kemisk Beredskab

Rådgivningsordningen hos Kemisk Beredskab (KEMI) er døgnbemandet og kontaktes telefonisk via Beredskabsstyrelsens omstilling. Ved en CBRNE-terrorhændelse med kemiske stoffer kan KEMI assistere de øvrige beredskabsaktører med rådgivning og forebyggende tiltag samt med analyse- og indsatskapacitet

Alarmering: KEMI har hjemmevagtsordning uden for normal arbejdstid og kan i det Storkøbenhavnske område forventes at være fremme ved indsatsområdet inden for en time, afhængig af behovet for afhentning af specialudstyr til kemisk analyse og prøvetagning. Forventet responstid til de øvrige dele af landet vil kunne oplyses ved alarmering.

Afhængig af hændelsens karakter og rekvirentens ønsker vurderes behovet for assistance i indsatsområdet. KEMI's vagthavende træffer på baggrund af alarmeringen beslutning om behov for indkaldelse af supplerende kemikerassistance. Efter aftale med vagtchefen kan KEMI kontakte PET med særlige forespørgsler.

Ankomst til indsatsområdet: KEMI kører ad anvist kørevej til det anviste kontaktpunkt i indsatsområdet og tager kontakt til indsatsledelsen. KEMI råder ikke over personligt beskyttelsesudstyr og indsættes derfor ikke i fareområdet.

Indsats: KEMI kan eksempelvis yde følgende bistand i forbindelse med indsatsen:

- Prøvetagning på skadestedet
- Foreløbig identifikation af kemiske stoffer på skadestedet
- Kemisk analyse og endelig identifikation af kemiske stoffer på laboratoriet
- Faglig rådgivning på skadestedet vedrørende
  - kemiske stoffers farlige egenskaber
  - kemiske stoffers terrorpotentiale, tilgængelighed og anvendelse
  - personlig beskyttelse og forholdsregler for personer i fareområdet
  - rensning af eksponerede personer
  - rensning og/eller dekontaminering af indsatspersonale
  - sikkerhedsafstande og spredningsvurdering baseret på aktuelle vejrdata fra Danmarks Meteorologiske Institut

Spor/bevissikring: Ved mistanke om eller konstateret terrorhændelse med kemiske stoffer varetages prøvetagningen af det beredskab, som er opbygget og fungerer i dagligdagen ved uheld med farlige stoffer. Prøvetagning i fareområdet udføres således efter aftale med ISL-RB af kemikaliedykkere fra det kommunale eller statslige regionale redningsberedskab efter anvisning fra KEMI. Prøvetagning herudover udføres af enten redningsberedskabet, Kriminalteknisk Center (KTC), Ammunitionsrydningstjenesten (ARTJ) eller KEMI. Det statslige regionale redningsberedskab kan bidrage med specialuddannet mandskab trænet i håndtering, feltsporing og prøvetagning af ukendte kemiske stoffer. Prøven kan analyseres på skadestedet under anvendelse af mobilt udstyr fra KEMI eller medtages til Kemisk Beredskab med henblik på endelig identifikation af indholdet.

10. Statens Serum Institut, Center for Biosikring og -Beredskab

Ved mistanke om eller konstateret terrorhændelse med biologiske stoffer kontakter politiet Center for Biosikring og -Beredskab (CBB).

CBB foretager herefter en teknisk trusselsvurdering, og ved beslutning om nærmere udredning aktiveres centrets stab til "Koordination af Operativ, Medicinsk og Analytisk rådgivning" (KOMA).

KOMA-staben rådgiver politiet om eksempelvis spredningsfaren. Som et af flere elementer i udredningen kan CBB's KOMA-stab udsende et udredningshold, såfremt undersøgelser på skadestedet er af kritisk betydning for identifikation af eventuelt kampstof samt verifikation af spredningsvurderingen og dermed afgrænsningen af, hvilke personer der måtte være eksponeret. Udredningsholdet arbejder efter udredningsprincipper fastlagt i EU (Biological Incident Response and Environmental Sampling, EU Commission, October 2006). På baggrund af analyser i stationære laboratorier afgiver centret i løbet af et til to døgn en endelig udredningsrapport til politiet med identifikation af truslen, prognose for udviklingen samt handlingsrettede anbefalinger til afbødning af skadevirkningerne.

Alarmering: Politiet kontakter CBB med henblik på udarbejdelse af en teknisk trusselsvurdering. Efter aftale med vagtchefen kan CBB kontakte PET med særlige forespørgsler. Efterfølgende besluttet det i samråd med politiet, om en indsats med deltagelse af CBB skal iværksættes. I så fald afgiver CBB straksanbefalinger til politiet med henblik på begrænsning af yderligere spredning af muligt kampstof. Ved aktivering af udredningshold, varsler CBB nationale såvel som internationale samarbejdspartnere.

Akut fase: Det lokale redningsberedskab har ansvaret for løsning af akutte opgaver, herunder evakuering og rensning af personer fra fareområdet, samt afbrydelse af ventilation, lukning af døre og vinduer med videre omkring det forurenede område i henhold til straksrådgivningen fra CBB. Politiet foretager registrering af personer på skadestedet, og iværksætter nødvendig afspærring på basis af konkret udarbejdet spredningsvurdering fra CBB's KOMA-stab. Embedslægen varetager information til formodede eksponerede personer.

Ankomst til indsatsområdet: Udredningsholdet samles på Statens Serum Institut og forventes at ankomme til indsatsområdet inden for 2-3 timer fra alarmeringstidspunktet. Udredningsholdet transporteres som udgangspunkt i eget køretøj ad anvist kørevej. I særlige tilfælde kan transportstøtte rekvireres fra forsvar eller politi.

Indsats: Udredningsholdet råder over specialekspertise i biologiske kampstoffer og våben og kan foretage undersøgelser på stedet og prøveindsamling fra området. Udredningshol-

det kan suppleres med yderligere ressourcepersoner fra CBB ved behov. Holdet støttes af et vagthold fra det statslige regionale beredskabscenter samt af kriminalteknikere fra KTC.

Dekontamineringspunktets placering fastlægges af 1. vagthavende ved det statslige regionale redningsberedskabscenter i samråd med holdleder fra udredningsholdet og ISL-PO under hensyn til den udarbejdede spredningsvurdering.

Prøvetagning/udredning: Udredningsholdets indsatsstrategi fastlægges af KOMA-staben. Udredningsholdet kan udtage prøver i form af jord-, pulver-, væske-, luft-, kliniske- og overfladeprøver til undersøgelse af kilde, spredningsområde og personsmitte.

Spor/bevissikring: Skadestedet bør påvirkes mindst muligt af udredningsholdets arbejde af hensyn til den videre efterforskning på skadestedet. På skadestedet kan udredningsholdet foretage indledende kriminaltekniske undersøgelser under vejledning fra KTC. Hele prøvetagningsforløbet dokumenteres med henblik på eventuel senere retslig anvendelse.

Afslutning af indsats: Fareområdet holdes afspærret, indtil CBB afgiver endelig udredningsrapport til politiet. Eventuel behandling eller andre medicinske modforanstaltninger af eksponerede personer afventer, indtil CBB afgiver udredningsrapport til embedslægen. Politiet underretter ISL-RB, når resultatet foreligger.

11. Sundhedsstyrelsen, Radiologisk Ekspertberedskab

Rådgivningsordningen i Sundhedsstyrelsens Radiologiske Ekspertberedskab (SIS-vagten), der varetages af Statens Institut for Strålebeskyttelse (SIS), er døgnbemandet og kontaktes telefonisk. Ved en CBRNE-terrorhændelse med radioaktive stoffer kan SIS-vagten assistere de øvrige beredskabsaktører med rådgivning og forebyggende tiltag samt med analyse- og indsatskapacitet.

Alarmering: SIS-vagten har hjemmevagtordning uden for normal arbejdstid og kan i det Storkøbenhavnske område forventes at ankomme til indsatsområdet inden for en time, afhængig af behovet for afhentning af specialudstyr på SIS. Forventet responstid til øvrige dele af landet vil kunne oplyses/aftales ved alarmering.

Afhængig af hændelsens karakter og rekvirentens ønsker vurderes behovet for assistance i indsatsområdet. På baggrund af alarmeringen træffes beslutning om eventuel aktivering af SIS's interne beredskabsplan, der muliggør tilkald af supplerende måle- og rådgivningsassistance. Efter aftale med vagtchefen kan SIS kontakte PET med særlige forespørgsler.

Ankomst til indsatsområdet: SIS-vagten kører ad anvist kørevej til det anviste kontaktpunkt i indsatsområdet og tager kontakt til indsatsledelsen. SIS-vagten råder ikke over personligt beskyttelsesudstyr og indsættes derfor ikke i fareområdet.

Indsatsen: SIS-vagten kan bl.a. yde følgende bistand i forbindelse med indsatsen:

- Måling af stråling og prøvetagning på skadestedet
- Foreløbig identifikation af radioaktive stoffer på skadestedet
- Analyse og endelig identifikation af radioaktive stoffer på SIS/andre speciallaboratorier
- Rekvirering og planlægning af indsats samt vurdering af måleresultater fra
  - målehold fra det statslige regionale beredskabscenter
  - målebiler fra Nukleart Beredskab i Beredskabsstyrelsen
- Faglig rådgivning på skadestedet vedrørende
  - radioaktive stoffers egenskaber, terrorpotentiale, tilgængelighed og anvendelse

- sikring/fjernelse af radioaktive stoffer
- personlig beskyttelse, dosisovervågning og øvrige forholdsregler i fareområdet
- måling og rensning af forurenede personer
- måling og rensning og/eller dekontaminering af indsatspersonale
- behov for medicinsk opfølgning af bestrålede personer
- sikkerhedsafstande og spredningsvurdering baseret på aktuelle vejrdata fra Danmarks Meteorologiske Institut og informationer fra Nukleart Beredskab

Spor/bevissikring: SIS-vagten kan med henblik på spor- og bevissikring bistå Kriminalteknisk Center (KTC), Ammunitionsrydningstjenesten (ARTJ) og andre med prøvetagning af genstande, der mistænkes for indhold af radioaktive stoffer.

12. Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab

Beredskabsstyrelsen opretholder et døgnberedskab med en nuklear beredskabsvagt. Assistance fra Nukleart Beredskab vil normalt rekvireres via vagtordningen under Statens Institut for Strålebeskyttelse.

Nukleart Beredskab vil på anmodning kunne bistå relevante myndigheder med rådgivning i form af eksempelvis prognoseudarbejdelse eller konsekvensanalyse af en eventuel luftbåren radioaktiv forurening. Endvidere vil der som led i det statslige beredskab kunne udsendes målehold til konstatering af en eventuel radioaktiv forureningskarakter og omfanget heraf.

13. Forsvarets Ammunitionsrydningstjeneste

Ammunitionsrydningstjenesten (ARTJ) assisterer på skadestedet med et hold, der kan separere, neutralisere eller fjerne formodede terrorvåben med eksplosiv ladning og med kemisk, biologisk eller radiologisk indhold samt konventionel ammunition med kemisk eller biologisk indhold.

Holdet medbringer nødvendigt særligt udstyr, men har herudover behov for støtte fra redningsberedskabet.

Formodede terrorvåben, som udelukkende har eksplosivt indhold, håndteres som angivet i REFIL af det daglige beredskab hos ARTJ med vagthold et højt beredskab fordelt på ammunitionsrydningscentre i hver landsdel.

Alarmering: ARTJ tilkaldes via Kriminalteknisk Center (KTC). Holdet formeres ved, at de normale vagthold i begge landsdele samles til et CBRNE-hold, der afgår successivt til indsatsområdet med forventet samlet opstilling i løbet af 3-6 timer afhængig af køretid. CBRNE-holdets klargøringstid efter ankomst til indsatsområdet er 30-60 minutter. Det kan dog påregnes, at første ammunitionsrydder og hjælper vil være hurtigere fremme og kunne iværksætte planlægning af opgaveløsning straks.

Ankomst til indsatsområdet: Kørsel til indsatsområdet sker ad anvist kørevej. I indsatsområdet skal etableres plads til ARTJ-køretøjer i passende tæt tilknytning til indre afspærring og dekontaminerings- eller rensningspunkt.

Indsats: ARTJ kan rådgive om fareområde for eksplosiver. ARTJ har endvidere kendskab til og kan vejlede om foreløbigt fareområde ved kemisk, biologisk eller radiologisk spredning samt symptomer efter eksponering. ARTJ kan spore for kemiske kampstoffer, visse

giftige industrikemikalier og radioaktiv stråling med egne sporeapparater, og kan desuden efter instruktion udføre feltsporing med andre myndigheders sporeapparater i områder med eksplosionsfare.

Der iværksættes normalt ikke egentligt arbejde i fareområdet, før hele holdet er samlet i indsatsområdet, og der er oprettet dekontaminerings- eller renses punkt samt opstillet undsætningshold fra redningsberedskabet. Dog kan rekognoscering med fjernbetjente midler, herunder visse typer af feltsporing, iværksættes, inden det samlede hold er til stede.

Under indsatsen bør KTC samt det relevante ekspertberedskab afhængig af hændelsestype, henholdsvis Center for Biosikring og -Beredskab (CBB), Beredskabsstyrelsen, Kemisk Beredskab (KEMI) eller Statens Institut for Strålebeskyttelse (SIS), være repræsenteret på Ammunitionsrydningsvognen sammen med holdleder/CBRNE.

Holdet anvender eget materiel, men kan under indsatsen få behov for lån af kemikalieindsatsdragter samt støtte til genfyldning af trykflasker, opvarmning af vand og eventuel indgivelse af antidoter (modgift).

Under indsatsen skal akutlæge og ambulanceberedskab være til rådighed, ved tilkald eller tilstedeværelse, ved dekontaminerings- eller renses punktet med henblik på behandling af indsatspersonel, der får symptomer eller pådrager sig skader som følge af trykpåvirkning, fragmenter eller påvirkning fra kemiske stoffer.

Dekontaminering eller rensning omfatter både personel og materiel. Indledningsvis sættes materiel i karantæne ved redningsberedskabets foranstaltning indtil analyseresultat foreligger.

Spor/bevissikring: ARTJ kan med henblik på spor- og bevissikring bistå med prøvetagning fra genstande ved mistanke om indhold af ikke-detoneret eksplosivstof og kan desuden udtage luftprøver til kemisk analyse fra lufttæt bombekugle. Filtratorer fra åndedrætsværn, der har været benyttet under indsatsen, kan eventuelt indgå som bevismateriale.

14. Kommunikation

Myndighedernes kommunikationssystemer og -procedurer anvendes til intern kommunikation i egen organisation.

Indsatsledelsen træffer beslutning om eventuelt skærpede sikkerhedsafstande for anvendelse af radiokommunikationsudstyr, mobiltelefoner og lignende. Anvendelse af radio, mobiltelefon eller andre elektroniske kommunikationsmidler skal desuden ske under hensyntagen til de generelle sikkerhedsafstande for anvendelse af elektronisk udstyr i indsatsområdet.

Indsatslederniveauet kommunikerer primært ved anvendelse af radio. Indtil SINE-systemet er fuldt implementeret benyttes skadestedsradio som hidtil. Anvendelse af mobiltelefon internt i indsatsledelsen bør begrænses mest muligt.

Såfremt det ikke er muligt at anvende radio, mobiltelefon eller andre frekvensbårne elektroniske kommunikationsmidler skal det forsøges at etablere en eller flere fastnet telefonforbindelser. Det bør samtidig overvejes at anvende ordonnanser.

Informations- og pressestrategien fastlægges af KSN. Henvendelser fra pressen henvises til indsatsledelsen eller KSN efter nærmere aftale.

15. Afslutning

Inden indsatsområdet forlades skal embedslægen i samråd med indsatsledelsen og øvrige ledere af indsatspersonale sikre, at alt personale bliver orienteret om relevante sundhedsmæssige forholdsregler, herunder smittefare og symptomer mv.

Efter endt indsats skal ledelsen af de enkelte beredskabsaktører foretage registrering af eget personale, der har været til stede i indsatsområdet, samt sikre gennemførelse af eventuel dekontaminering/rensning af personale, der har været indsat i fareområdet.

Når indsatsen er afsluttet, gennemfører de enkelte beredskabsaktører taktisk debriefing af eget personale samt intern evaluering efter egne bestemmelser og procedurer.

De enkelte beredskabsaktører skal være opmærksomme på den mentale tilstand hos det indsatte personale i forhold til påvirkningsrisikoen som følge af traumatiske oplevelser og skal efter egne bestemmelser beslutte, om der afholdes samlet, gruppevis eller individuel defusing og/eller psykologisk debriefing for det indsatte personale.

Politiet har som koordinerende ledelse ansvaret for at gennemføre en efterfølgende samlet evaluering af den fælles indsats og træffer herunder også afgørelse om formen for en eventuel skriftlig afrapportering. Det overordnede formål er at uddrage læringspunkter af indsatsen.

SITUATION:

Mulig terrorhændelse med skadested – Det er afgørende at overveje muligheden for en terrorhændelse i forbindelse med kategoriseringen af et skadested

OPGAVE:

- At få be- eller afkræftet mistanke om en CBRNE-terrorhændelse
- Ved erkendt terrorhændelse at iværksætte terrorplanen

UDFØRELSE:**Vurder anmeldelsens troværdighed og farlighed herunder eventuel fremsat trussel:**

- Vurder anmelderen og eventuelle vidner
- Vurder mistænkelige forhold på baggrund af anmelders/vidners beskrivelse
- Vurder fundne genstande på baggrund af anmelders/vidners beskrivelse
- Instruktion til anmelder - Fasthold telefonforbindelse

Overvejelser og dispositioner i mistankefasen til at understøtte beslutning om iværksættelse af en terrorindsats:

- Er der aktuelle relevante hændelser/trusler andre steder i Danmark eller udlandet
- Er der aktiviteter/begivenheder, som nogen kunne tænkes at ville forstyrre
- Fastlæg kørevej, kontaktpunkt og midlertidigt opmarchområde
- Send 1. vogn og ISL-PO til stedet
- Kontakt PET med henblik på trusselsvurdering og eventuelle konkrete oplysninger
- Kontakt relevant ekspertberedskab med henblik på teknisk trusselsvurdering
- Identificer personale til alle lederfunktioner
- Tilkald politikredsens CBRNE-rådgiver

Instruks til 1. vogn og ISL-PO:

- Varetage egen sikkerhed og tag højde for muligheden af sekundære terrorangreb
- I samarbejde med ISL-RB at træffe bestemmelse om kørevej, kontaktpunkt og afspærring
- Observere, vurdere og afgive situationsmelding til vagtcentralen
- Kontakt til anmelder og/eller vidner

Ved erkendt terrorhændelse:

- Underret af egen ledelse om iværksættelse
- Alarmer redningsberedskab
- Alarmer AMK
- Ved B-hændelse aftales indsatsen med CBB, jf. CBRNE-retningslinjer
- Ved CRNE-hændelse iværksættes indsatsen i henhold til taktisk plansæt
- Udpeg ledere til at besætte nøglefunktioner i indsatsområdet og afsend alt disponibelt personale til stedet
- Etabler KSN
- Iværksæt alarmering af Rigspolitiet
- Iværksæt tilkald af yderligere personale

KOMMUNIKATION:

Overvej muligheden for tildeling af 3 kanaler til indsatsområdet

SITUATION:

Terrorhændelse med skadested

OPGAVE:

- At konstatere, om det er B-terror eller CRNE-terror.
- Ved erkendt og defineret terrorhændelse at iværksætte indsats jævnfør taktisk plansæt

UDFØRELSE:

- Uddeleger opgaver til egen chauffør jævnfør actioncard
- Kontakt 1. vogn / anmelder/vidner – med henblik på at be- eller afkræfte terrormistanke
- Foretag situationsbedømmelse og afgiv tilbagemelding til vagtchef/KSN
- Kontakt ISL-RB og KOOL og fastlæg følgende i indsatsområdet
  - vindretning
  - fareområde
  - opmarchområde
  - indre afspærring
  - behandlingsplads
  - opsamlingssted
  - tilkørselsveje
  - ambulance
  - KST
- Etabler endeligt opmarchområde og udpeg leder, jf. actioncard
- Etabler indre afspærring og udpeg leder, jf. actioncard
- Foretag risikovurdering, herunder muligheden for sekundære terrorangreb, inden etablering af KST, opsamlingssted og behandlingsplan
- Overvej efterforskningsmæssige dispositioner, herunder gerningsstedsafspærring jævnfør actioncard
- Etabler KST og uddeleger opgaver til KST-leder, der i henhold til eget actioncard iværksætter ledelse af
  - indre afspærring, gerningsstedsafspærring og evakuering
  - efterforskningsledelse
  - behandlingsplads
  - samlested for døde
  - etablering af ambulanceveje
  - opsamlingssted
  - etablering af logistikfunktion
  - etablering af ordonnansordning
- Vurder varsling
- Kontakt tilkaldte ekspertberedskaber
- Etabler ydre afspærring – efter aftale med Vagtchef/KSN
- Pressen håndteres i henhold til den af ledelsen fastsatte pressestrategi

SITUATION:

Anmeldelse om formodet eller erkendt B-terrorhændelse

OPGAVE:

- At køre diskret frem til angivet kontaktpunkt og ved ankomst foretage afspærring
- At søge kontakt til anmelder for yderligere oplysninger, eventuelt via mobiltelefon

UDFØRELSE:

- Kør ad anvist kørevej frem til kontaktpunkt – om muligt med vinden i ryggen
- Kontakt anmelder for yderligere oplysninger
- Etabler endeligt kontaktpunkt
- Meddel ankomsttidspunkt og kontaktpunkt til vagtchef/KSN
- Fasthold telefonisk kontakt med anmelder
- Foretag afspærring i samråd med vagtchef/KSN og/eller ISL-PO for at forhindre al adgang til eller fra gerningsstedet
- Afvent ankomst af RB med kemikaliedragter
- Instruer RB om
  - at foretage dokumentation via foto/video til online forelæggelse for CBB
  - at undgå berøring af effekter – så vidt muligt
  - at undgå opsamling af effekter – så vidt muligt
  - ved fund af pulverbreve og trusselsbreve at beskrive
    - udseende, form og mængde
    - eventuel afsender/modtager
    - indhold og ordlyd
    - håndskrift/maskinskrift/andet
    - sprog, formulering og retskrivning/grammatik
- Foretag sikring af vidner, der kan have gjort iagttagelser af betydning for yderligere indsats og følgende efterforskning
- Afvent ISL-PO

KOMMUNIKATION:

- Anvend radio til vagtchef og ISL-PO – og mobiltelefon til anmelder

SITUATION:

Anmeldelse om formodet eller erkendt CRNE-terrorhændelse

OPGAVE:

- At køre frem til angivet kontaktpunkt og ved ankomst foretage vurdering af situationen med henblik på hurtigst muligt at afgive situationsmelding
- At søge kontakt til anmelder/vidner for yderligere oplysninger
- At etablere kontakt ISL-RB

UDFØRELSE:

- Kør ad anvist kørevej frem til kontaktpunkt – om muligt med vinden i ryggen
- Foretag mental forberedelse på det forventede scenario ved ankomsten til et muligt terrorskadested
- Kontakt anmelder/vidner for yderligere oplysninger
- Etabler endeligt kontaktpunkt
- Foretag vurdering af situationen, også på baggrund af egne observationer
- Meddel ankomsttidspunkt og kontaktpunkt til vagtchef/KSN
- Afgiv situationsmelding til vagtchef/KSN
- Kontakt ISL-RB for at fastlægge skadestedets omfang og fareområdet
- Overvej og etabler eventuel afspærring, i samråd med ISL-RB og Vagtchef, for at sikre arbejdsrum for rednings- og sundhedspersonalet
- Foretag sikring af umiddelbare spor og bevis
- Foretag sikring af vidner, der kan have gjort iagttagelser af betydning for yderligere indsats og følgende efterforskning
- Afvent ISL-PO

KOMMUNIKATION:

- Anvend radio til vagtchef og ISL-PO – og mobiltelefon til anmelder

Bilag D: Skabelon for Actioncard Redningsberedskab / Vagtcentral

Ved formodede eller erkendte terroranslag ved anvendelse af (C) kemiske, (B) biologiske, (R) radiologiske, (N) nukleare og/ eller (E) eksplosive stoffer

En alarm vil normalt blive modtaget fra vagthavende hos politiet eller direkte fra alarmcentralen (112). I begge tilfælde er fremgangsmåden den samme

- Alarmering af egne styrker gennemføres ved en gentagelse af modtaget meldings ordlyd (af alarmeringen skal det fremgå, at vagthavende indsatsleder skal kontakte vagtcentralen for nærmere instruktion)
- Vagthavende indsatsleder sammensætter herefter udrykningen efter meldingens ordlyd, idet der lægges særlig vægt på personsikkerhed, type af hændelse og hændelsens omfang. Der kan være forud aftalte udrykningssammensætninger, som ved hjælp af en instruks kan iværksættes direkte af vagtcentralen
- Efter førsteudrykningens afgang forberedes afsendelse af yderligere assistance fra eget beredskab (afsendes først efter ordre fra ISL-RB)
- Er der mandskab til rådighed på stationerne, kan der forberedes materiel til afsendelse af supplerende enheder, herunder fremtages og klargøres ekstra kemikalieindsatsdragter, røgdykkerapparater, rensemidler, renselte mv.
- Ved afsendelse af supplerende enheder, og/eller hvis vagtcentralen via KST eller 112 bliver anmodet om at rekvirere assistance fra naboberedskab, støttepunktsberedskab, Beredskabsstyrelsen eller faglige eksperter er det afgørende, at vagtcentralen sikrer sig, at disse får en fyldestgørende melding om situationen inden afgang. Rekvirering af assistance bør dog så vidt muligt ske fra 112, og det bør som minimum sikres, at politiet orienteres om de trufne dispositioner. Som minimum skal denne melding indeholde
  - fyldestgørende beskrivelse af situationen
  - nøjagtig beskrivelse af opgaven, som der rekvireres til
  - særlige forhold vedrørende fremkørsel (tilkørselsvej, opmarchområde eller kontaktpunkt, brug af udrykningssignaler, begrænsninger i anvendelse af kommunikationsmidler)
  - særlige farer, herunder
    - hvilke stoffer, der er anvendt eller mistænkt anvendt
    - eksplosionsfare eller stedfunden eksplosion
    - fare for/mistanke om yderligere terrorhandlinger

Ved formodede eller erkendte terroranslag ved anvendelse af (C) kemiske, (B) biologiske, (R) radiologiske, (N) nukleare og/ eller (E) eksplosive stoffer

- Ved modtagelse af alarmer kontaktes vagtcentralen/alarcentralen på radio eller telefonisk med henblik på uddybning af meldingen og information eller aftale om udrykningssammensætningen
- Er der uklarhed om meldingens indhold, kontaktes alarmcentralen for supplerende oplysninger
- Kør til det fastlagte kontaktpunkt via den angivne kørevej (vindretning, skadens omfang mv. tages i betragtning)
- Kontakt hurtigst muligt ISL-PO (vagthavende eller 1. vogn) og KOOL
- Orienter i eget system, beredskabschef/brandchef mv. (lokalt fastlagt)
- **Situationsbedømmelse og plan for eventuel 1. indsats (maksimal sikkerhed), herunder:**
  - Risiko for mennesker i fare, førstehjælp/nødbehandling (C-stof og eksplosions-skader fordrer eksempelvis hurtig behandling (herunder rensning), B-stof medfører bedre tid til handling)
  - Lønnende mål eller særligt skadebegrænsende opgaver (for eksempel nedsættelse af spredningsrisiko ved afbrydelse af ventilation)
  - Eksplosionsfare
  - Sammenstyrtningsfare efter eksplosion
  - Dekontaminering af redningsberedskabets personel udføres af eget beredskab, naboberedskab, støttepunktsberedskab eller niveau 3-beredskab
  - Rensningsmulighed af tilskadekomne er redningsberedskabets ansvar og kan udføres af eget beredskab, naboberedskab, støttepunktsberedskab eller niveau 3-beredskab.
  - Indsatstid inklusiv rensning/dekontaminering (sikre tilstrækkelig luftforsyning)
  - I samarbejde med ISL-PO fastlægges:
    - Indre afspærring
    - Kontaktpunkt og opmarchområde (eventuelt ændre de oprindelige af vagtcentralen/alarcentralen udpegede positioner)
    - Placering af rensningspunkt, dekontamineringsplads og opsamlingsplads mv.
    - Assistancebehov
    - Evakueringsbehov og mulighed
    - Varsling (gå inden døre ....)
    - I samarbejde med KOOL og ISL-PO udpeges placeringen af behandlingsplads
- **1. indsats**
  - Indsæt primært for at redde mennesker og dyr eller mod særligt lønnende mål, indtil hændelsen er fuldt belyst
  - Afgiv tilbagemelding til vagtcentralen og dermed i eget system (beredskabschef/brandchef, lokalt fastlagt)
  - Tilkald supplerende styrker og materiel
- **Vurder løbende og i aktuelt omfang i samråd med ISL-PO og KOOL**
  - Skadens omfang og udbredelsesmulighed
  - Forhold, der har indflydelse på indsatsen (taktisk og praktisk)
  - Udvikling i vejsituationen
  - Placering af kontaktpunkt og opmarchområde mv.
  - Placering af tilkaldte enheder under indsatsen
  - Afspærringer/begrænsninger
  - Behov for tilkald af eksperter og rådgivere
  - Placering og kapacitet af dekontamineringsplads, rensningspunkt, behandlingsplads mv.
  - Iværksættelse af eventuelle beredskabsplaner for katastrofer og andet
- **Endelig indsats**
  - Al indsats tilrettelægges, således at sikkerheden ikke kompromitteres
  - Endelig indsats planlægges og gennemføres efter samråd med og vejledning fra tilkaldte eksperter
- **Retablering**
  - Retablering, herunder rensning af materiel, gennemføres, eventuelt i samråd med eksperter
  - Eget personel sikres størst mulig information
  - Debriefing foretages

Ved formodede eller erkendte terroranslag ved anvendelse af (C) kemiske, (B) biologiske, (R) radiologiske, (N) nukleare og/ eller (E) eksplosive stoffer

- Er der uklarhed i relation til meldingens indhold, kontaktes vagthavende ISL-RB på SI-NE-radio for supplerende oplysninger (særligt vedrørende fremkørsel, opmarch og særlige farer)
- Kør til opmarchområde/kontaktpunkt ad anvist kørevej (vigtigt)
- Kontakt ISL-RB. Er denne ikke ankommet, fungerer holdlederen som ISL-RB (indtil denne ankommer)

Første indsats

- Sikkerheden går forud for hastigheden. Holdlederen skal sikre sig, at kun det nødvendige mandskab til løsning af opgaven indsættes, og at disse anvender maksimal beskyttelsesudstyr (afhængig af hændelsestypen), indtil der er sikkerhed for at lavere beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt
- Indsatsen målrettes mod at redde mennesker og dyr eller mod særligt lønnende mål, for eksempel begrænsning af udbredelse mv.
- HL orienterer eget mandskab om hændelse og omfang, placering af indre afspærring, procedurer for rensning af personer og rensning/dekontaminering af eget personel mv.
- HL skal sikre sig, at hele holdet er bekendt med opgaven og særlige farer, for eksempel sammenstyrtningsfare, påvirkning af farlige stoffer eller lignende
- HL skal være særlig opmærksom på, at indsatsstiden er begrænset af luftmængden, og at der skal være tid til rensning/dekontaminering og udtrækning fra eventuelt forurenede område
- HL holder kontakt med ISL-RB og afgiver løbende tilbagemeldinger om situationen indenfor indre afspærring
- Mandskab indsat på skadestedet skal være særlig opmærksomme på
  - mistænkelige genstande
  - eksplosionsfare
  - sammenstyrtningsfare
  - resterende indsatsstid (herunder tid til udtrækning og rensning/dekontaminering (luftlog føres))
  - indsatsen gennemføres i videst mulig omfang således, at efterfølgende efterforskning ikke vanskeliggøres (sporbevaring)
  - løbende tilbagemeldinger til HL om situationen og indsatsens forløb

Endelig indsats.

- Indsatsen tilrettelægges således, at sikkerheden ikke kompromitteres, og eventuel forurening ikke spredes

Retablering

- Retablering, herunder rensning/dekontaminering af materiel, gennemføres eventuelt i samråd med eksperter og med de midler, disse anbefaler
- Eget personel sikres størst mulig information
- Debriefing foretages

- Ved modtagelse af alarmer kontaktes vagtcentralen eller den rekvirerende myndighed med henblik på uddybende oplysninger, herunder udrykningssammensætning og supplerende oplysninger, særligt om fremkørsel, opmarch og særlige farer
- Kør ad anvist kørevej frem til opmarchområde/kontaktpunkt – eller stands i god afstand fra indsatsområdet
- Holdleder (HL) melder sig til indsatsledelsen/KST for ordremodtagelse og orientering om situationen

Første indsats

- Sikkerheden går forud for hastigheden
- HL skal sikre sig, at kun det nødvendige mandskab til løsning af opgaven indsættes på skadestedet, og at disse anvender maksimalt beskyttelsesudstyr, indtil andet besluttet, eventuelt efter samråd med ekspertberedskaber
- Indsatsen målrettes til redning af mennesker og dyr eller mod særligt lønnende mål, eksempelvis begrænsning af udbredelse med videre
- HL orienterer eget mandskab om hændelse og omfang, placering af indre afspærring, procedurer for rensning af personer og rensning/dekontaminering af eget personel mv.
- HL skal sikre sig, at hele holdet er bekendt med opgaven og særlige farer, som for eksempel farlige stoffer
- HL skal være særlig opmærksom på, at indsatstiden på skadestedet er begrænset af luftmængden, og at der skal være tid til rensning/dekontaminering og udtrækning fra forurenede områder
- HL holder kontakt med ISL-RB og afgiver løbende tilbagemeldinger om situationen
- Mandskab indsat på skadestedet skal være særlig opmærksomme på:
  - Mistænkelige genstande
  - Eventuel eksplosionsfare
  - Resterende indsatstid, herunder tid til udtrækning og rensning/dekontaminering (luftlog føres)
  - Indsatsen gennemføres i videst mulig omfang således, at efterfølgende efterforskning ikke vanskeliggøres (sporbevaring)
  - HL giver løbende tilbagemeldinger om situationen og indsatsens forløb

Endelig indsats

- Indsatsen tilrettelægges således, at sikkerheden ikke kompromitteres og eventuel forurening ikke spredes

Retablering

- Retablering, herunder rensning/dekontaminering af materiel, foretages eventuelt efter samråd med ekspertberedskaber og med de midler, disse anbefaler
- Eget personel sikres størst mulig information
- Debriefing foretages

Bilag H: Skabelon for Actioncard Statsligt regionalt redningsberedskab /Vagthavende

- Ved modtagelse af alarmer kan rekvirerende myndighed kontaktes, såfremt det skønnes nødvendigt med uddybende oplysninger, herunder udrykningssammensætning og supplerende oplysninger, særligt om fremkørsel, opmarch og særlige farer
- Kør ad anvist kørevej frem til opmarchområde/kontaktpunkt – eller stands i god afstand fra indsatsområdet
- Vagthavende (VH) melder sig til indsatsledelsen/KST for ordremodtagelse og orientering om situationen

Første indsats

- Sikkerheden går forud for hastigheden
- VH skal sikre sig, at kun det nødvendige mandskab til løsning af opgaven indsættes på skadestedet, og at disse anvender maksimalt beskyttelsesudstyr, indtil andet beslutes, eventuelt efter samråd med ekspertberedskaber
- Indsatsen målrettes til redning af mennesker og dyr eller mod særligt lønnende mål, eksempelvis begrænsning af udbredelse med videre
- VH skal sikre sig, at hele holdet er bekendt med opgaven og særlige farer, som for eksempel farlige stoffer
- VH skal være særlig opmærksom på, at indsatsstiden på skadestedet er begrænset af luftmængden, og at der skal være tid til dekontaminering og udtrækning fra forurenede områder
- VH holder kontakt med ISL-RB og afgiver løbende tilbagemeldinger om situationen.
- Mandskab indsat på skadestedet skal være særlig opmærksomme på:
  - Mistænkelige genstande
  - Eventuel eksplosionsfare
  - Resterende indsatsstid, herunder tid til udtrækning og dekontaminering (luftlog føres)
  - Indsatsen gennemføres i videst mulig omfang således, at efterfølgende efterforskning ikke vanskeliggøres (sporbevaring)
  - VH giver løbende tilbagemeldinger om situationen og indsatsens forløb

Endelig indsats

- Indsatsen tilrettelægges således, at sikkerheden ikke kompromitteres og eventuel forurening ikke spredes

Retablering

- Retablering, herunder rensning af materiel, foretages eventuelt efter samråd med ekspertberedskaber og med de midler, disse anbefaler
- Maksimal information til mandskab gives, debriefing foretages i samråd med ISL-RB

Særligt ved indsats B-hændelser

- Ud over almindelig taktisk indsats ydes også direkte støtte til CBB's udredningshold, i henhold til særlig aftale og instruks

KOOL vil oftest være først ankomne akutlæge på skadestedet, i sjældnere tilfælde en læge udsendt fra hospital.

Hvis alarmmeldingen indikerer mulig CBRNE-terrorhændelse, søges yderligere oplysninger fra alarmcentralen og AMK orienteres/kontaktes.

Hvis der er opgives et kontaktpunkt/opmarchområde køres til dette, KOOL-vest påføres, og ISL-PO og ISL-RB kontaktes.

KOOL orienteres om situationen og kan eventuelt rådgive indsatsleder redningsberedskab om fastlæggelse af fareområde, skadested og indsatsområde. Den første vurdering af omfanget af udbredelsen drøftes, ligesom spørgsmål om varslings, evakuering, redning mv. afdækkes som forberedelse til førsteindsatsen, herunder tilkald af yderligere ressourcer.

KOOL kontakter ambulanceleder. Køreveje, behandlingsplads og opsamlingssted samt samlingssted for døde fastlægges i samarbejde med ISL-PO og ISL-B. Antallet af nødvendige ambulancer defineres. Behov for lægehold/udrykningshold defineres.

AMK kontaktes og informeres løbende.

Aftal triageprincipper med ambulanceleder og vagthavende AMK-overlæge. Når eventuelt læge-/udrykningshold ankommer, orienteres om situationen og principper for triage og behandling defineres.

Patienter, der er forurenede, skal være rensede af redningsberedskabet, før de behandles af sundhedsberedskabet.

I samarbejde med ambulanceleder sikres, at ingen patienter køres fra skadestedet uden at være registreret via behandlingslog. Ingen patienter køres fra skadestedet uden at være meldt til AMK

Sundhedsfagligt personale og ambulancepersonale forbliver udenfor indre afspærring.

I helt særlige tilfælde og på anmodning fra indsatsleder-redningsberedskab, efter at denne har foretaget en konkret sikkerhedsvurdering, samt under forudsætning af, at der forefindes relevant beskyttelsesudstyr og uddannelse/erfaring i at bruge det, kan personalet ind sættes indenfor indre afspærring efter accept fra KOOL og under ledsagelse af redningspersonel

Bilag J: Skabelon for Actioncard Akutmedicinsk Koordinationscenter / AMK

Vagthavende AMK-overlæge modtager melding fra Politiet eller akutlæge/KOOL.

AMK-overlægen begiver sig hurtigst muligt til det regionale AMK center.

AMK-overlægen skal umiddelbart danne sig overblik over hændelses art og få et skøn over antal af tilskadekomne. Såfremt der er tale om et større antal tilskadekomne kontaktes de relevante hospitaler umiddelbart med henblik på aktivering af relevant trin i beredskabsplanen.

AMK overlægen kontakter herefter KOOL via de forudbestemte kommunikationsveje og er i tæt dialog med denne omkring udviklingen i situationen, hvilken type hændelse der er tale om og behovet for udsendelse af udrykningshold. Er akutlæge/KOOL ikke tilstede kan ambulanceleder på stedet kontaktes.

Aftal triage/visitationsprincipper med KOOL

AMK orienterer løbende regionens hospitaler om situationen og kan rådgive dem omkring aktivering af trin i beredskabsplanen. Ved større hændelser eller ved hændelser nær regionsgrænser kontaktes naboregionens AMK og orienteres om muligheden for, at der kan tilgå patienter, herunder selvhenvendere.

Afhængig af hændelsens art tilkaldes lokale ressourcepersoner til AMK (infektionsmedicinere, mikrobiolog, nuklear medicinere mv.)

Regionens sygehuse orienteres løbende om situationen, herunder muligt antal patienter. Regionens hospitaler melder tilbage til AMK, såfremt der kommer selvhenvendere

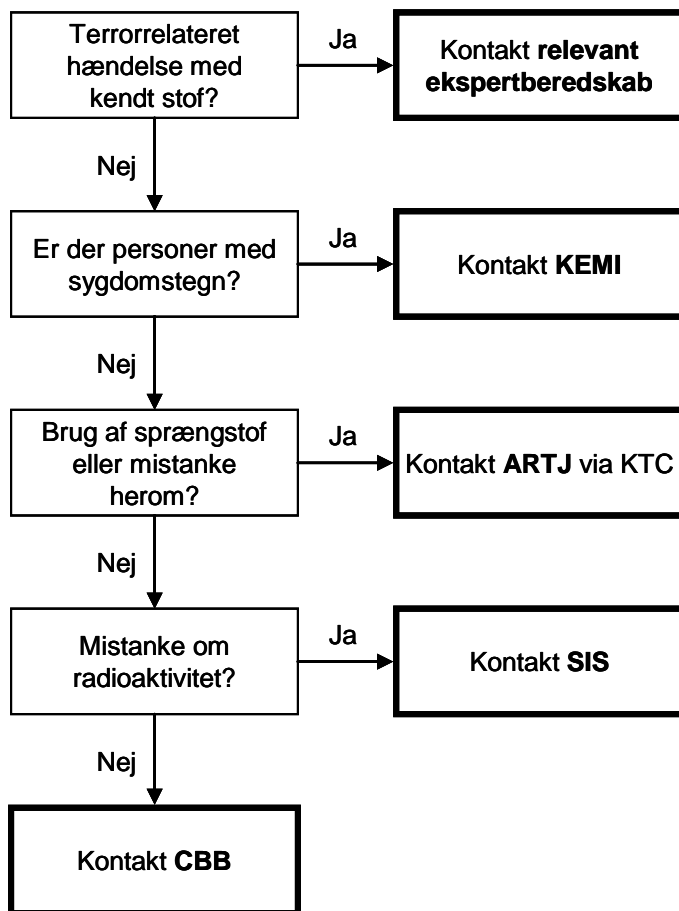
I tæt dialog med KOOL fordeles patienter mellem relevante sygehuse. Modtagende sygehuse orienteres.

Presse- og kriseberedskab aktiveres ifølge lokale beredskabsplaner.

Når situationen er afviklet, overgås der til normalt beredskab. Dette meldes ud, og der udsendes et resume (AMK-Info) til relevante hospitaler og samarbejdspartnere.

Bilag 1: "Beslutningstræ"

Beslutningstræ for kontakt til CBRNE-ekspertberedskaberne

Bilag 2: Ordliste og forkortelser

1-1-2

Se Alarmcentral.

Actioncard

Fortrykt kort opbygget med de væsentlige elementer fra 5. punkts befalingen til støtte for politi eller andet indsatspersonale i forbindelse med iværksættelse af planer / indsats på skadesteder / gerningssteder mm. Kortet kan stå alene for eksempel som Alarmplan / Indsatskort.

Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK)

Den funktion i en region, der varetager den operative ledelse og koordinering af den samlede sundhedsfaglige indsats ved større ulykker eller katastrofer. AMK er indgangen, herunder kommunikationsmæssigt, til hele regionens sundhedsvæsen.

Alarmcentral

Den lokalitet, hvor 1-1-2 alarmopkald modtages. På grundlag af modtagne oplysninger vurderer alarmcentralen anmeldelsen og iværksætter i fornødent omfang alarmering af de relevante beredskaber.

AMK

Se Akut Medicinsk Koordinationscenter.

ARTJ

Forsvarets Ammunitionsrydningstjeneste.

Behandlingsplads

Et sted i nærheden af et skadested, hvortil de tilskadekomne, der anses for at have behov for indlæggelse på sygehus eller behandling på stedet ("liggende" tilskadekomne), bringes. Behandlingspladsen udpeges af indsatsledelsen, mens den overordnede ledelse af arbejdet på pladsen varetages af den koordinerende læge. Tidligere benævnt venteplads.

CBB

Statens Serum Institut, Center for Biosikring og –Beredskab.

CBRNE- hændelser

Et bredt dækkende begreb for alle tilsigtede eller utilsigtede hændelser forårsaget af kemiske stoffer (C), biologisk materiale eller smitsomme eller overførbare sygdomme (B), radiologisk materiale (R) nukleart materiale (N) og eksplosive stoffer (E).

Dekontaminering

Uskadeliggørelse af en forurening ved en kemisk reaktion med et dekontamineringsmiddel. Dekontaminering anvendes over for materiel og beskyttet indsatspersonel, der har været i kontakt med forureningen. Se også rensning.

DMI

Danmarks Meteorologiske Institut.

Eksponering

Påvirkning af personer, der udsættes for et farligt stof, forurening eller smitte.

Fareområde

Den del af skadestedet, hvor der er en konkret fare for personer. Fareområdets afgrænsning angives af en sikkerhedsafstand. Indsatsleder-redningsberedskab (ISL-RB) har som udgangspunkt ansvaret for evakuering af personer ud af et fareområde.

Gerningsstedsafspærring

Den del af skadestedet, som af politiet fastlægges som efterforskningsområde, normalt med en radius på ca. 200 m.

Indre afspærring

Afgrænsning - eventuelt fysisk - af skadestedet, dvs. området hvor redningsberedskabet er indsat.

Indsatsledelsen

Samarbejdsforum under koordination af politiet, hvor relevante ledere indgår.

Indsatsleder-politi (ISL-PO)

Den person fra politiet, der varetager den koordinerende ledelse af den samlede indsats i et indsatsområde og den polititaktiske ledelse indenfor indsatsområdet. Indsatsleder-politi har kommandoen over indsatte enheder fra politiet.

Indsatsleder-redningsberedskab (ISL-RB)

Den person fra redningsberedskabet, der varetager den tekniske og taktiske ledelse af indsatsen på et skadested, og som har ansvaret for alle indsatte enheders sikkerhed indenfor indre afspærring. Indsatsleder-redningsberedskab udøver sin kommando gennem holdlederne, herunder tillige holdledere eller tilsvarende fra udefra kommende enheder.

Indsatsområde

Det samlede område, hvor redningsindsatsen foregår. Indsatsområdet, der er afgrænset af den ydre afspærring, er således indsatsledelsens arbejds- og ansvarsområde. Se også skadested.

ISL-B

Se Indsatsleder-redningsberedskab.

ISL-PO

Se Indsatsleder-politi.

KEMI

Beredskabsstyrelsen, Kemisk Beredskab.

KOMA

Stab hos CBB til Koordination af Operativ, Medicinsk og Analytisk rådgivning.

Kontaktpunkt

Udpeget sted, hvor tilkaldte enheders ledere møder de tilstedeværende ledere før indsættelse i indsatsområdet.

KOOL

Se koordinerende læge.

Koordinerende ledelse

Politidirektøren har ved større ulykker og katastrofer ansvaret for, at den samlede indsats koordineres således, at den foregår så effektivt som muligt. Den koordinerende ledelse indtræder efter politiets beslutning i tilfælde af hændelser, der kræver indsats af flere myndigheder.

Koordinerende læge (KOOL)

Den speciallæge i indsatsområdet, der har det sundhedsfaglige ansvar og ledelsen af den præhospitale indsats i indsatsområdet, og som prioriterer og efter aftale med AMK visiterer de tilskadekomne/syge samt kommunikerer med AMK.

KSN

Politiets Kommandostation.

KST

Kommandostadet, hvor relevante ledere indgår eks. ISL-PO, ISL-RB, KOOL mm.

KTC

Rigspolitiet, Kriminalteknisk Center.

Kørevej

Angivet rute som beredskabets enheder skal følge.

Lokal beredskabsstab (LBS)

En tværfaglig beredskabsstab, der er oprettet i de enkelte politikredse, og som i forbindelse med en redningsindsats vil kunne fungere som et forum for samarbejde og for koordineret anvendelse af samfundets ressourcer. Den lokale beredskabsstab består af politidirektøren (leder af staben), chefen for Beredskabsstyrelsens regionale beredskabscenter og chefen for totalforsvarsregionen samt disses personlige rådgivere som faste medlemmer. Andre lokale myndigheder kan indkaldes til staben efter behov.

Opmarchområde

Parkeringsområde for endnu ikke indsatte køretøjer, materiel og mandskab. Opmarchområdet bemandes af politiet med en opmarchleder og en repræsentant for redningsberedskabet som opmarchassistent (som forudsættes at have særlig viden om redningsberedskabets køretøjer og materiel).

Opsamlingssted

Et sted, hvortil fysisk uskadte og lettere tilskadekomne ("gående") bringes med henblik på registrering og eventuel førstehjælp. Opsamlingsstedet udpeges af indsatsledelsen og henhører i øvrigt under politiets koordinerende ledelse.

PET

Politiets Efterretningstjeneste.

RB

Redningsberedskabet.

REFIL

Retningslinjer for Indsatsledelse.

Responstid

Anvendes i denne sammenhæng om den tid en myndighed/ekspertberedskab bruger fra alarmering til ankomst til indsatsområdet.

SINE

Sikkerheds-Net, Fælles radiokommunikationsnet for beredskabsmyndighederne.

SIS

Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Strålebeskyttelse.

Skadested

Skadestedet er det område eller den lokalitet, hvor der er indtruffet en skade, og hvor der er behov for indsættelse af primært redningsberedskabet. Skadestedet, der afgrænses af den indre afspærring, er indsatsleder-redningsberedskabs ansvarsområde. Se også indsatsområde.

Skadestedsradio

Bærbar radiosender/-modtager med kort rækkevidde til anvendelse indenfor indsatsområdet og standardiseret anvendelse af eksisterende 3, 5 eller 6 kanaler.

Teknisk ledelse

Redningsberedskabets ledelse af den tekniske og taktiske indsats på et skadested.

Udrykningshold

Et særligt hold af læge(r) og/eller sygeplejersker udsendt fra sygehus til præhospital indsats i en ekstraordinær situation.

Vagtcentral

Den lokalitet/funktion hos myndigheder og andre beredskabsaktører, der blandt andet fra alarmcentralen modtager og videregiver alarmer mv. inden for eget ansvarsområde.

Ydre afspærring

Afgrænsning af indsatsområdet.

